

Podlaskie Wieści Oświatowe

Nr 8 (221)

ISSN 1509-3336

wrzesień 2019

W numerze:

Informacje

Plan nadzoru pedagogicznego Podlaskiego Kuratora Oświaty na rok szkolny 2019/2020.....	3
--	---

Wydarzenia

Podlaski Okrągły Stół Edukacyjny	8
Spotkania Pani Beaty Pietruszki-Podlaskiego Kuratora Oświaty z dyrektorami przedszkoli, szkół i placówek woj. podlaskiego	8
Europo, jesteśmy z Tobą.....	10
Jubileusz 15 - lecia MODM- kilka refleksji nestora placówki... ..	11
Nowy rok szkolny rozpoczęty	12
Warsztaty edukacyjne dla nauczycieli z Litwy	13

Kształcenie zawodowe

Edukacja zawodowa zorientowana na rynek pracy	16
---	----

Kształcenie i wychowanie

Zawracanie głowy jest potrzebne	19
Certyfikowani w województwie podlaskim	20
Podlaskie Ekoludki edukują się w terenie	21
Dzieciaki z klasą	23
Innowacja pedagogiczna „Mój Tata-Ekspert” w Bajkowej Krainie	24
Wolontariat i profilaktyka	25
Edukacja Włączająca - prawne aspekty kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE)	27

Zdjęcie na okładce: „Uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego w Szkole Podstawowej w Jaświłach.”
fot. Jacek Dojnikowski

Miesięcznik Kuratorium Oświaty w Białymstoku, Rynek Kościuszki 9, 15-950 Białystok
tel. (85) 748 48 48, fax (85) 748 48 49, e-mail: kuratorium@kuratorium.bialystok.pl, www.kuratorium.bialystok.pl

Skład kolegium redakcyjnego: Bożena Arłukiewicz, Maryla Boćkowska, Bożena Chomicka, Grażyna Czyżewska, Dariusz Daniluk, Tadeusz Halicki, Maritta Kossakowska, Jolanta Broda, Anna Mózdzynska, Marek Onoszko, Lucja Orzechowska, Krzysztof Ostrowski, Maria Pawełko, Alicja Witkowska.

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, zastrzega sobie prawo redagowania nadesłanych tekstów i zmiany tytułów, nie odpowiada za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń.

Skład i druk: Drukarnia ARES s.c. R. i A. Józefowicz, ul. Włociańska 58, 15-199 Białystok, tel. 506 043 460,
e-mail: andrzej@aresdruk.pl, www.aresdruk.pl

Nakład: 800 egz.

Plan nadzoru pedagogicznego Podlaskiego Kuratora Oświaty na rok szkolny 2019/2020

I. PODSTAWA PRAWNA

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 roku – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148).
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 roku – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60, z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2019 r. poz. 1481).
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1658 z późn. zm.).
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz. U. z 2017 r. poz. 1611 z późn. zm.).

II. KIERUNKI REALIZACJI POLITYKI OŚWIATOWEJ PAŃSTWA W ROKU SZKOLNYM 2019/2020

1. Profilaktyka uzależnień w szkołach i placówkach oświatowych.

2. Wychowanie do wartości przez kształtowanie postaw obywatelskich i patriotycznych.

3. Wdrażanie nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych.

4. Rozwijanie kompetencji matematycznych uczniów.

5. Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych uczniów, w tym bezpieczne i celowe wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego.

6. Tworzenie oferty programowej w kształceniu zawodowym. Wdrażanie nowych podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego

III. ORGANIZACJA NADZORU PEDAGOGICZNEGO

Plan nadzoru pedagogicznego zawiera liczbę i zakres ewaluacji problemowych, liczbę i tematykę kontroli

planowanych w poszczególnych typach szkół i rodzajach placówek oraz uwzględnia zakres monitorowania szkół i placówek w województwie podlaskim. Zadania zawarte w planie wynikają z ustalonych przez Ministra Edukacji Narodowej w dniu 3 lipca 2019 r. „Kierunków realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2019/2020” oraz wskazanych przez Ministra Edukacji Narodowej w dniu 20 sierpnia 2019 r. „Założeń do opracowania planu nadzoru pedagogicznego kuratora oświaty w roku szkolnym 2019/2020”. Wykorzystano także wnioski z nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Podlaskiego Kuratora Oświaty w roku szkolnym 2018/2019. Plan jest podany do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

IV. REALIZACJA ZADAŃ Z KRESU NADZORU PEDAGO- GICZNEGO W ROKU SZKOL- NYM 2019/2020

Wskazane przez Ministra Edukacji
Narodowej

1. w zakresie ewaluacji:

(60% wszystkich ewaluacji)

Przewiduje się przeprowadzić badanie w 30 szkołach/placówkach w województwie, w związku z tym 60% tej liczby stanowi 18 ewaluacji problemowych.

Lp.	Typ szkoły/rodzaj placówki	Liczba ewaluacji	Ewaluacja w zakresie wymagań:
1.	przedszkola	2	– Procesy wspomagania rozwoju i edukacji dzieci są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się. – Przedszkole wspomaga rozwój dzieci, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji. – Rodzice są partnerami przedszkola.
	inne formy wychowania przedszkolnego	2	
	oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	2	

2.	szkoły podstawowe	4	<ul style="list-style-type: none"> – Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne. – Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji. – Rodzice są partnerami szkoły lub placówki.
	szkoły ponadpodstawowe (dla dzieci i młodzieży), w tym:	3	
	- licea ogólnokształcące	1	
	- technika	1	
	- branżowe szkoły I stopnia	1	
3.	szkoły dla dorosłych, w tym:	2	<ul style="list-style-type: none"> – Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się. – Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej.
	- licea ogólnokształcące	2	
4.	biblioteki pedagogiczne	3	<ul style="list-style-type: none"> – Placówka zaspokaja potrzeby osób, instytucji i organizacji korzystających z oferty placówki. – Placówka współpracuje ze środowiskiem lokalnym na rzecz wzajemnego rozwoju. – Zarządzanie placówką służy jej rozwojowi.

2. w zakresie kontroli planowych:

Lp.	Temat kontroli planowej	Typ szkoły/placówki	Termin realizacji	Liczba szkół objętych kontrolą
1.	Zgodność z przepisami prawa funkcjonowania monitoringu wizyjnego w szkołach.	publiczne	luty - czerwiec 2020 r.	14
		szkoły podstawowe		11
		publiczne szkoły ponadpodstawowe, w tym:		4
		- licea ogólnokształcące		3
		- technika		2
		- branżowe szkoły I stopnia		2
		- szkoły policealne		2

2.	Zgodność z przepisami prawa organizowania zajęć w grupie do pięciu uczniów lub w formie indywidualnej oraz udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formie zindywidualizowanej ścieżki kształcenia.	szkoły ogólnodostępne, w tym:	styczeń -marzec 2020 r.	30
		- szkoły podstawowe		20
		- licea ogólnokształcące		4
		- technika		3
		- branżowe szkoły I stopnia		3
	szkoły integracyjne (liceum integracyjne)		1	
3.	Zgodność z przepisami prawa wydawania orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego w zakresie dotyczącym organizacji zajęć w grupie do pięciu uczniów lub w formie indywidualnej oraz opinii w sprawie objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w formie zindywidualizowanej ścieżki kształcenia.	publiczne poradnie psychologiczno- pedagogiczne	styczeń -marzec 2020 r.	10
4.	Zgodność oferty kształcenia zawodowego z nową klasyfikacją zawodów szkolnictwa branżowego.	publiczne branżowe szkoły I stopnia	październik – grudzień 2019^{r.}	8
		niepubliczne branżowe szkoły I stopnia		3
		publiczne technika		8
		niepubliczne technika		3
		publiczne szkoły policealne		8
		niepubliczne szkoły policealne		26
Razem				122

Informacje

3. w zakresie monitorowania:

Lp.	Temat monitorowania	Typ szkoły/placówki	Termin realizacji	Liczba szkół/placówek objętych monitoringiem
1.	Realizacja obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego w szkole.	publiczne szkoły podstawowe	styczeń -marzec 2020 r.	373
		publiczne szkoły ponadpodstawowe, w tym:		193
		- licea ogólnokształcące		70
		- technika		56
		- branżowe szkoły I stopnia		56
		- szkoły policealne		11
2.	Przechodzenia uczniów ze szkół ogólnodostępnych do szkół specjalnych.	szkoły podstawowe ogólnodostępne	marzec – maj 2020 r.	131
3.	Wspieranie potencjału rozwojowego uczniów i stwarzanie warunków do ich aktywnego i pełnego uczestnictwa w życiu przedszkola, szkoły i placówki oraz w środowisku społecznym.	przedszkola	styczeń -marzec 2020 r.	92
		szkoły podstawowe		131
		licea ogólnokształcące		27
		technika		19
		branżowe szkoły I stopnia		19
		młodzieżowe ośrodki wychowawcze		1
		młodzieżowe ośrodki socjoterapii		1
		specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze		2
		ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze		2
4.	Prowadzenie działalności innowacyjnej.	publiczne szkoły podstawowe	październik – listopad 2019 r.	373

5.	Wdrażanie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego w zakresie warunków realizacji kształcenia w zawodzie.	publiczne szkoły policealne	luty – czerwiec 2020 r.	15
		niepubliczne szkoły policealne		15
6.	Kształcenie u uczniów kompetencji kluczowych	szkoły podstawowe	marzec – czerwiec 2020 r.	19
		licea ogólnokształcące		5
		technika		4
		szkoły policealne		4
		branżowe szkoły I stopnia		3
Razem				1429

Wskazane przez Podlaskiego Kuratora Oświaty

1. w zakresie ewaluacji:

(40% wszystkich ewaluacji)

Przewiduje się przeprowadzić badanie w **30 szkołach/placówkach** w województwie, w związku z tym 40% tej liczby stanowi **12 ewaluacji problemowych**.

Typ szkoły	Liczba ewaluacji	Ewaluacja w zakresie wymagań:
szkoły podstawowe	4	– Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne. – Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się.
licea ogólnokształcące	3	
technika	3	
szkoły policealne	2	

2. **w zakresie kontroli doraźnych** - w przypadku potrzeby działań nieujętych w niniejszym planie nadzoru pedagogicznego Podlaski Kurator Oświaty podejmie działania doraźne, zgodnie z zapisem § 3 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. 2017 r. poz. 1658 z późn. zm.).

W przypadku wprowadzenia przez ministra właściwego ds. oświaty i wychowania zmian w podstawowych kierunkach realizacji polityki oświatowej państwa w trakcie roku szkolnego, Podlaski Kurator Oświaty niezwłocznie, odpowiednio, dostosuje plan nadzoru i poda go do publicznej wiadomości.

Podlaski Okrągły Stół Edukacyjny

Nauczyciele, dyrektorzy szkół, starostowie, burmistrzowie, rodzice, uczniowie, związki zawodowe i przedstawiciele Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego spotkali się 26 sierpnia br. na obradach Podlaskiego Okrągłego Stołu Edukacyjnego. Debata, w której wziął udział Dariusz Piontkowski - Minister Edukacji Narodowej, dotyczyła przyszłości polskiej edukacji.

Podlaski Okrągły Stół Edukacyjny to realizacja zapowiedzi Premiera Mateusza Morawieckiego, który zadeklarował podjęcie ogólnonarodowej debaty nad przyszłością polskiej oświaty. Celem obrad było wypracowanie

założeń do zmian w systemie edukacji w ramach kolejnego etapu reformy.

Uczestnicy spotkania rozmawiali m.in. o roli nauczyciela, ucznia, rodzica, ale też o jakości w systemie edukacji. W trakcie debaty poruszano temat awansu zawodowego nauczycieli oraz konieczności wprowadzenia zmian w modelu kształcenia przyszłych nauczycieli. Rozmawiano również o podstawie programowej, metodach nauczania i systemie egzaminów zewnętrznych.

Podsumowując debatę Minister Dariusz Piontkowski podkreślił, że część z podnoszonych postulatów jest

już realizowana. Powiedział, że to spotkanie było doskonałą okazją do wysłuchania głosu różnych środowisk zainteresowanych rozwojem polskiej edukacji. Wnioski będą przedstawione podczas ogólnopolskich obrad, które mają odbyć się we wrześniu.

Podlaski Okrągły Stół Edukacyjny był jednym z szesnastu wojewódzkich spotkań.

Małgorzata Palanis
Rzecznik Prasowy
Podlaskiego
Kuratora Oświaty

Spotkania Pani Beaty Pietruszki- - Podlaskiego Kuratora Oświaty z dyrektorami przedszkoli, szkół i placówek woj. podlaskiego

To już tradycja, że w ostatnich dniach sierpnia przeprowadzane są narady Kuratora Oświaty z dyrektorami podległych przedszkoli, szkół i placówek naszego województwa. Spotkania te służą podsumowaniu kończącego się roku szkolnego oraz określeniu planowanych zadań do realizacji w kolejnym roku. Tym razem odbyły się dwie narady: 27 sierpnia spotkanie miało miejsce w Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji w Grajewie, a dzień później w Zespole Szkół Mechanicznych im. Stefana Czarnieckiego w Łapach. Gospodarzami miejsc byli: Dariusz

Latarowski – Burmistrz Grajewa oraz Roman Czepe – Wicestarosta Białostocki. Panowie, witając przybyłych na naradę, życzyli owocnego spotkania, ale przede wszystkim spokojnego roku szkolnego w kontekście zmian obejmujących szkolnictwo ponadpodstawowe i zawodowe.

Beata Pietruszka – Podlaski Kurator Oświaty w swoim wystąpieniu przedstawiła kierunki realizacji polityki oświatowej państwa określone przez Ministra Edukacji Narodowej na nowy rok szkolny. Z uznaniem wyraziła się o pracy dyrektorów szkół oraz tych

nauczycieli, którzy trwali przy swoich uczniach podczas wiosennego strajku. W szczególny sposób podziękowała za organizację prac zespołów nadzorujących egzaminy zewnętrzne w szkołach podstawowych, gimnazjach oraz liceach i technikach. Istniało bowiem ogromne ryzyko wystąpienia trudności w przeprowadzeniu sesji egzaminacyjnych. Na zakończenie życzyła wszystkim dobrego i owocnego roku szkolnego, pełnego sukcesów dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Elżbieta Kamińska – Wicekurator

Oświaty przedstawiła plan nadzoru pedagogicznego Podlaskiego Kuratora Oświaty na zbliżający się rok szkolny. Zwróciła uwagę dyrektorom szkół i placówek na konieczność ujęcia w swoich planach nadzoru kierunków realizacji polityki oświatowej państwa oraz wniosków i rekomendacji wynikających z realizacji nadzoru w kończącym się roku szkolnym. Pani Wiceturator omówiła w szczególności wszystkie zaplanowane formy nadzoru w tym: wymagania, które będą przedmiotem ewaluacji zewnętrznych, tematykę i terminy kontroli planowych wskazane przez Ministra Edukacji Narodowej, zakres monitorowania, działań doraźnych oraz wspomagania dyrektorów szkół i placówek. Swoje wystąpienie zakończyła życzeniami spokojnego i owocnego roku szkolnego.

Kolejnymi prelegentami (w Grajewie: Witold Gronostajski – dyrektor Delegatury w Łomży oraz Bożena Obuchowska – dyrektor Delegatury w Łomży; w Łapach: Franciszek Górski – dyrektor Wydziału Szkół Ponadpodstawowych, Ponadgimnazjalnych i Gimnazjów oraz Dorota Zimnoch – Wicedyrektor Wydziału Przedszkoli, Szkół Podstawowych i Szkolnictwa Specjalnego) zapoznali uczestników z wnioskami wynikającymi z prowadzonego przez Podlaskiego Kuratora Oświaty nadzoru pedagogicznego

w roku szkolnym 2018/2019 oraz rekomendacjami na kolejny rok. Szczegółowe informacje zawarte były także w sierpniowym numerze Podlaskich Wieści Oświatowych.

Ponadto, Bożena Obuchowska oraz Dorota Zimnoch zapoznały uczestników narad ze sposobem realizacji programów rządowych, które trwały w zakończonym roku szkolnym. Zachęcały jednocześnie do stałego monitorowania i ewentualnego włączenia się do realizacji tych programów.

Bardzo ważnym wystąpieniem było przedstawienie przez Monikę Rękawek – radcę prawnego Kuratorium Oświaty w Białymstoku zmian w prawie oświatowym. Ze względu na dużą liczbę znowelizowanych aktów praw-

nych oraz pojawiania się nowych prelegentka zaapelowała o staranne wyczytanie się w te przepisy oraz bieżące śledzenie zmian, które niebawem nastąpią.

Prowadzący naradę przedstawił też kilka najważniejszych komunikatów, które dotyczą najbliższych wydarzeń lub są istotne z punktu widzenia władz oświatowych.

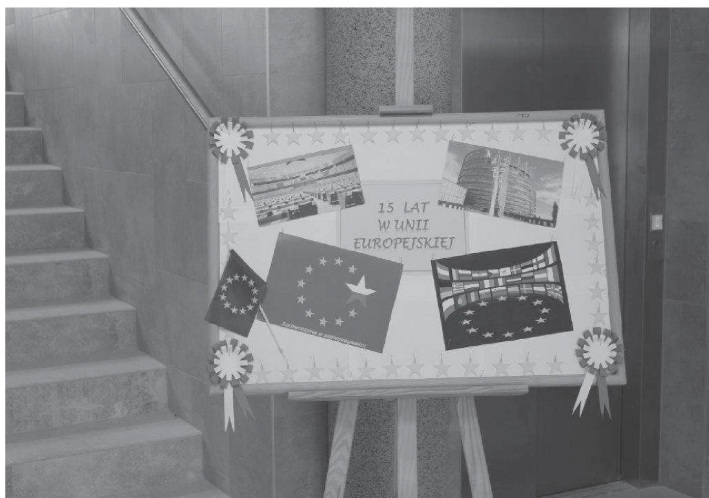
W Grajewie swoje wystąpienie miała Jolanta Gołaszewska – dyrektor Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży, która ze swojej strony podziękowała dyrektorom szkół za wysiłek podjęty podczas przeprowadzania egzaminów zewnętrznych. Pogratiowała także wysokich wyników uzyskanych przez uczniów naszego województwa. Zaprosiła na cykliczne spotkania dotyczące planowanych na rok szkolny 2019/2020 sesji egzaminacyjnych.

Pragniemy serdecznie podziękować gospodarzom miejsc, w których odbyły się narady za profesjonalne przygotowanie spotkań i dołożenie wszelkich starań, by uczestnicy, mimo niełatwych warunków atmosferycznych, dobrze się czuli w murach Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Grajewie oraz Zespole Szkół Mechanicznych w Łapach.

Krzysztof Ostrowski
st. wizytator
Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Europo, jesteśmy z Tobą

Centrum Kształcenia Ustawicznego w Białymstoku włączyło się w konkurs organizowany z okazji obchodów polskich świąt narodowych oraz 15. rocznicy przystąpienia Polski do Unii Europejskiej „EUROPO JESTEŚMY Z TOBĄ. 15 lat w Unii Europejskiej w Barwach Biało-Czerwonych”. Konkurs realizowany był przez Wojewodę Podlaskiego, Kuratorium Oświaty i Młodzieżowy Dom Kultury w Białymstoku we współpracy z Podlaską Rodziną Szkół Imienia Bohaterów Walki o Niepodległość Rzeczypospolitej z okazji Święta Narodowego Trzeciego Maja

oraz Dnia Flagi Rzeczypospolitej Polskiej. W ramach akcji przygotowano dekoracje, które będą wykorzystywane podczas różnorodnych uroczystości patriotycznych w celu ich uświetnienia oraz podkreślenia przynależności do wspólnoty polskiej i europejskiej. Działania były realizowane przez uczniów III Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych w Białymstoku wraz z oddziałem gimnazjalnym, a koordynowane przez dwóch nauczycieli. W Centrum uczą się zarówno Polacy, jak i obcokrajowcy, którzy w ramach akcji mogli zapoznać się z naszymi zwyczajami oraz wspólnie tworzyć

nowe polskie tradycje. Centrum Kształcenia Ustawicznego w Białymstoku rozwija postawy patriotyczne, motywuje słuchaczy do kształcenia i rozwijania poczucia odpowiedzialności, miłości ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata.

Warto podkreślić, że jako placówka o szerokim zakresie działania, jesteśmy otwarci na społeczność lokalną. W Centrum funkcjonuje m.in. Lokalne Centrum Doradztwa Zawodowego oraz Białostocka Akademia Rodziny, które przygotowują warsztaty i zajęcia skierowane do wszystkich mieszkańców Białegostoku. W związku z tym przygotowane dekoracje będą przypominać wielu białostoczanom o przynależności do społeczności polskiej i europejskiej, a jednocześnie pokażą środowisku lokalnemu, że święta narodowe są dla nas bardzo ważne.

**Małgorzata Pasieka
Magdalena Bienasz
Centrum Kształcenia Ustawicznego
w Białymstoku**

Jubileusz 15 – lecia MODM – kilka refleksji nestora placówki...

Losem nauki jest prawda i losem nauki jest dialog. Nauka zrodziła się wtedy, gdy człowiek postanowił przed wszelkim zachwytem nad światem i działaniem w świecie zapytać, czym naprawdę jest to, co jest i być może. Odpowiedzi na to pytanie nie można osiągnąć w samotności, ktokolwiek coś poznaje, zawsze poznaje z innymi i zawsze jakoś dzieli się z innymi owocami swych poznań. Prawda i poznawanie prawdy sprawiają, że ludzie wchodzą w szczególne relacje ze sobą. (J. Tischner)

Miejski Ośrodek Doradztwa Metodycznego jako samodzielna służąca nauczycielom Białegostoku placówka powstał 15 lat temu. Od 15 lat więc nasza instytucja pod dyrekcją Marii Jolanty Ambrożej wspiera działalność dydaktyczną – wychowawczą nauczycieli miasta. Jest to zadanie ważne, odpowiedzialne i chciałoby się rzec niezwykle potrzebne. Nasza rola to pomoc we wdrażaniu wszystkiego co nowe, pomoc we właściwej realizacji obowiązujących podstaw programowych, pomoc w jak najbardziej efektywnym kształceniu dzieci i młodzieży naszego miasta. Po tę pomoc sięga wielu twórczych nauczycieli, bowiem w pracy z dziećmi i młodzieżą pojawia się często wiele wątpliwości i pytań, które łatwiej rozstrzygnąć w życzliwym gremium niż w samotności. Organizujemy warsztaty, kursy metodyczne, spotkania z nauczycielami akademickimi i wszystkimi, którzy mogą sprawić, że nasza dydaktyka będzie bardziej skuteczna i atrakcyjna. Przekazujemy swoje doświadczenia i czerpiemy z doświadczeń innych nauczycieli, bowiem ciekawe pomysły powstają bardzo często i warto się nimi dzielić. Staramy się „iść z duchem czasów”, ale też bezmyślnie nie preferujemy pseudonowoczesności, wierząc, że skuteczne są zawsze metody i rozwiązania najlepiej służące naszym uczniom. To przecież ich potrzeby, ich

możliwości są priorytetem dla chcącego właściwie wykonać swoje zadanie nauczyciela. Prawdziwie rzetelny nauczyciel ma w umyśle i sercu swojego ucznia i to właśnie jego dobro wyznacza edukacyjną ścieżkę. Doradca metodyczny może mu pomóc, gdyż to on właśnie jest osobą, która powinna poznać wszelkie nowości edukacyjne zanim trafią do szkolnej praktyki. My – doradcy MODM – jesteśmy ludźmi otwartymi, kreatywnymi, ale też niezwykle pracowitymi. Sprzyja temu atmosfera, jaka panuje w naszym Ośrodku, zawsze możemy liczyć na wzajemną pomoc, jesteśmy też obdarzeni zaufaniem przez naszą Panią Dyrektora. Staramy się więc służyć nauczycielom najlepiej jak umiemy. Nasza praca daje nam wiele satysfakcji. Nigdy nie zapomnę zajęć dla polonistek szkół podstawowych, kiedy to prezentowałam swoje pomysły na pracę z poezją w najmłodszych klasach, a jedna z pań powiedziała: „Gdybyśmy tak uczyły, może wtedy nasze dzieci lubiłyby język polski?” Dlaczego mimo upływu lat, tak pamiętam wypowiedziane wówczas słowa? Na pewno dlatego, iż wierzę, że każdy nauczyciel powinien starać się, by jego uczniowie lubili prowadzone przez niego zajęcia. To niesłuchanie ważne. Pozytywne emocje zarówno ucznia jak też uczącego go nauczyciela niosą bowiem też autentyczne zaangażowanie w proces edukacyjny, rodzą pasję i zainteresowania. Są więc niesłuchanie istotne. Uczniowie szanują tych, którzy darzą swoich podopiecznych zaufaniem i wiarą w ich edukacyjne osiągnięcia. Często nauczyciele nie dbają o to, zafascynowani różnorodną ofertą wydawnictw edukacyjnych gonią za nowinkami, ułatwiają sobie pracę, bezkrytycznie korzystając z dostępnych kart pracy, ćwiczeń, pomocy multimedialnych, nie starając się odpowiadać sobie na pytania, czy one są właściwie skonstruowane, czy rzeczy-

wicie coś istotnego sprawdzają, czegoś uczą???? Dużo dziś bezduszości w edukacji, a mogę to stwierdzić dlatego właśnie, iż jestem nestorem. Mówię też o tym dlatego, że my – doradcy MODM – chcemy tej bezduszości przeciwdziałać, że oferujemy pomoc, służymy radą i rozmową, ułatwiamy dobór mądrych i dobrych rozwiązań. To nasze najważniejsze zadania. Staramy się wspierać, pomagać, inspirować nauczycieli do działań innowacyjnych. MODM realizuje wiele ciekawych projektów partnerskich w ramach Programu Erasmus Plus. Szczególnie dobre opinie zyskały nasze działania skierowane do nauczycieli uczących w polskich szkołach na Litwie, w Hiszpanii, Belgii, Wielkiej Brytanii i Norwegii. Stworzyliśmy kompleksowy program doskonalenia nauczycieli polonijnych i przygotowaliśmy pakiety edukacyjne dla uczniów polskich szkół poza krajem. Niesłuchanie ważne są także realizowane przez pracowników MODM edukacyjne projekty unijne skierowane do nauczycieli szkół Białegostoku czyli między innymi „Doskonalenie nauczycieli ukierunkowane na sukces szkoły/ przedszkola” czy „Kompetentny nauczyciel i kreatywny uczeń kluczem do sukcesu”.

Piętnaście lat minęło bardzo szybko, następne, podobnie jak minione wypełnione będą naszą rzetelną pracą i efektywną współpracą z tymi nauczycielami, którzy nam ufają, nas cenią i wierzą, że potrafimy im pomóc w edukacyjnej codzienności. Tych pedagogów, którzy jeszcze nie są naszymi stałymi przyjaciółmi, serdecznie do współpracy z nami zapraszamy!!!

Maria Bartnicka
doradca metodyczny
Miejskiego Ośrodka
Doradztwa Metodycznego
w Białymstoku

Nowy rok szkolny rozpoczęty

2 września w naszej szkole miała miejsce Ogólnopolska Inauguracja Roku Szkolnego 2019/2020, którą rozpoczęliśmy uroczystą mszą świętą w kościele parafialnym pw. św. Jana Chrzciciela w Wysokiem Mazowieckiem koncelebrowaną przez Jego Ekscelencję Ks. Biskupa Tadeusza Bronakowskiego. Następnie wszyscy zebrali się przed nowo wybudowanym skrzydłem budynku szkoły, w którym nasza młodzież będzie mogła zdobywać wiedzę z przedmiotów zawodowych. Rozbudowa szkoły odbyła się w ramach projektu: "Poprawa warunków kształcenia zawodowego w Zespole Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica w Wysokiem Mazowieckiem". Inwestycja w kwocie 3 423 934,85 złotych pozwoliła na wybudowanie 6 pracowni do kształcenia w zawodach: technik logistyk, technik ekonomista, technik informatyk i technik technologii żywności.

Do uroczystego otwarcia i przecięcia wstęgi zostali zaproszeni: Dariusz Piontkowski - Minister Edukacji Narodowej, Bohdan Paszkowski - Wojewoda Podlaski, Beata Pietruszka - Podlaski Kurator Oświaty, Jego Ekscelencja Ks. Biskup Tadeusz Bronakowski, Bogdan Zieliński - Starosta Wysokomazowiecki oraz Andrzej Jamiołkowski - dyrektor naszej szkoły. Następnie Ks. Biskup poświęcił sale lekcyjne oraz krzyże, które będą znajdowały się w nowych pomieszczeniach. Po uroczystym otwarciu nowej części szkoły wszyscy przeszli do hali sportowej i tam wysłuchali przemówienia Dyrektora Andrzeja Jamiołkowskiego, który serdecznie powitał wszystkich gości oraz stwierdził, że ten dzień zapisze się nie tylko w historii naszej szkoły, ale również w historii powiatu wysokomazo-

wieckiego. To chwila, w której uwaga osób związanych z polską oświatą skierowana była na naszą szkołę oraz osobę Ministra Edukacji Narodowej Dariusza Piontkowskiego. Dyrektor wyraził radość z zaszczytu bycia gospodarzem Ogólnopolskiej Inauguracji oraz z otwarcia nowego budynku w roku szkolnym, w którym spotykają się dwa roczniki absolwentów, zarówno gimnazjów jak i szkół podstawowych. Dzięki temu szkoła uniknęła konieczności pracy i nauki w systemie dwuzmianowym. Dyrektor podziękował wszystkim zaangażowanym, którzy przyczynili się do wybudowania tak pięknego i jakże potrzebnego obiektu. Starosta Wysokomazowiecki powitał Ministra Edukacji Narodowej, przedstawicieli władz województwa podlaskiego i samorządów oraz przede wszystkim uczniów, rozpoczynających nowy rok szkolny. Pan Minister podkreślił, że bez względu na to, jaka jest struktura szkoły i programy nauczania, jej zadaniem powinno niezmiennie być wychowanie młodzieży na dobrych ludzi i patriotów, pamiętanie o przeszłości, szczególnie w roku, w którym obchodzimy 80. rocznicę wybuchu II wojny światowej oraz o obowiązkach wobec ojczyzny.

W dalszej części uroczystości absolwenci gimnazjów i szkół podstawowych, którzy w procesie rekrutacji do naszej szkoły uzyskali największą liczbę punktów odebrali z rąk Ministra Edukacji Narodowej legitymacje szkolne. Osoby wyróżnione to: Marta Porowska, Piotr Szepietowski, Damian Dąbrowski, Michał Dmochowski, Izabella Jankiewicz, Mateusz Marciniak, Jakub Romańczuk, Amelia Świątkowska, Beata Kulesza, Weronika Kalinowska, Bartosz Kamiński, Aleksandra Tymieńska, Jakub Mastalerczuk,

Mateusz Jabłoński. Pan Minister Dariusz Piontkowski wręczał także z Panem Starostą, Bogdanem Zielińskim stypendia Starosty Wysokomazowieckiego dla najlepszych: 107 uczniów szkół średnich, prowadzonych przez powiat wysokomazowiecki.

Następnie wszyscy obejrzeli patriotyczny program artystyczny przygotowany przez młodzież naszej szkoły pod kierunkiem Marii Gąsowskiej - wicedyrektora szkoły oraz Anny Kobelak i Małgorzaty Rutkowskiej - nauczycielek. Zaproszeni goście zwiedzili naszą placówkę oraz wpisali się do księgi pamiątkowej szkoły, a także udzielali wywiadów przedstawicielom mediów. Ta historyczna chwila została utrwalona na pamiątkowych fotografiach, które będą nam przypominać o wyróżnieniu, jakie spotkało naszą szkołę w postaci Ogólnopolskiej Inauguracji Roku Szkolnego 2019/2020.

Monika Godlewska
nauczyciel
Zespołu Szkół Zawodowych
im. Stanisława Staszica
w Wysokiem Mazowieckiem

Zdjęcia z uroczystości znajdują się na rozkładówce numeru naszego miesięcznika.

Warsztaty edukacyjne dla nauczycieli z Litwy

Niemenczyn – miasto na Litwie położone w rejonie wileńskim. Miasto liczy 5054 mieszkańców, z których 56,5% stanowią Polacy. W Przedszkolu Samorządowym nr 47 „Z UŚMIECHEM” w Białymstoku gościliśmy nauczycieli z w/w miejscowości. To już kolejne spotkanie w ramach wieloletniej współpracy z pedagogami z Litwy. Jej głównym celem jest podtrzymywanie i pielęgnowanie poczucia wspólnoty narodowej z Polakami mieszkającymi na dawnych Kresach Wschodnich. Pomoc w odradzaniu się szkolnictwa polskiego na najniższym szczeblu, gdzie dzieci uczą się języka swoich przodków. Ważna jest też wymiana doświadczeń pomiędzy nauczycielami i doskonalenie warsztatu językowego.

Po miłym powitaniu, Dyrektor Przedszkola „Z UŚMIECHEM” przedstawiła plan spotkania, który obejmował: zabawy i tańce integracyjne, zabawy rytmiczno – umuzykalniające, kodowanie w przedszkolu (zajęcia z dziećmi i warsztat dla nauczycieli), warsztaty z wychowania patriotycznego w zabawie i działaniu oraz warsztat przygotowujący do opracowania koncepcji pracy i rozwoju przedszkola. Następnie zaprosiła na zajęcia otwarte, na których zaprezentowane zostały zabawy wprowadzające dzieci w świat kodowania. Zajęcia miały na celu rozwijanie logicznego

myślenia i umiejętności matematycznych, a także pobudzenia wyobraźni i kreatywności w formie zabawy. Dużo emocji dostarczyła zabawa dydaktyczna „Matematyczne kubki”, która polegała na zakryciu jak największej ilości pól z cyframi, po wcześniejszym obliczeniu sumy lub różnicy wyrzuconych na kostkach oczek. Największym zainteresowaniem cieszył się robot edukacyjny DOC i zadania z jego wykorzystaniem. Wszystko to odbywało się w formie nauki przez zabawę.

W dalszej części przeprowadzono warsztaty edukacyjne na temat:

-Treści patriotyczne w edukacji dzieci przedszkolnych.

Proponowany warsztat prezentował różne sposoby przybliżania dzieciom treści związanych z regionem i Polską, ważne wydarzenia w dziejach Polski ukazane na osi czasu, piękno i różnorodność krajobrazu na mapie Polski, ważne miejsca i postacie z tłem muzycznym utworów F. Chopina. Uczestnicy warsztatu mogli również poznać i zwiedzić Białystok dzięki grze z elementami kodowania. Na koniec uczestnicy z wyciętych dłoni ułożyli kotylicion z biało-czerwonych barw.

-Muzycznie i radośnie

Goście poznali tańce i zabawy rytmiczno – umuzykalniające i inte-

gracyjne.

-Mamo, tato, co Wy na to?

Propozycja ta przygotowana z myślą o najbliższych to inscenizacja przeplatana piosenkami i tańcami.

-Koncepcja pracy przedszkola

Uczestnicy warsztatu poznali procedurę tworzenia koncepcji pracy i rozwoju przedszkola, analizy mocnych i słabych stron placówki. Podkreślono też, by przy tworzeniu koncepcji pracy uwzględnić możliwości, zdolności i umiejętności nauczycieli, którzy będą realizowali założone zadania. Propozycje spotkały się z dużym zainteresowaniem, co przejawiało się czynnym udziałem w proponowanych zajęciach.

Warsztaty wzbogaciły doświadczenia pedagogiczne oraz były okazją do nawiązania serdecznych kontaktów. Jednogłośnie podsumowano, że takie spotkania są bardzo potrzebne, inspirują nauczycieli do kreatywności i poszukiwania najskuteczniejszych sposobów edukacji najmłodszych dzieci.

Grażyna Kozaczuk
nauczyciel
w Przedszkolu
Samorządowym nr 47
„Z UŚMIECHEM”
w Białymstoku

Klara Szczotka wicemistrzynią świata junierek do lat 12 w szachach błyskawicznych

W dniach od 16 do 18 sierpnia 2019 roku w Mińsku na Białorusi zostały rozegrane 3. Mistrzostwa Świata Juniorów do lat 8, 10 i 12 w szachach szybkich i błyskawicznych. Wystartowało 736 zawodników w szachach szybkich i 637 w szachach błyskawicznych. Polskę reprezentowała 24-osobowa ekipa w szachach szybkich i 22-osobowa w szachach błyskawicznych. Reprezentacja Polski była złożona głównie z zawodników z województwa podlaskiego – startowało odpowiednio 14 i 13 szachistów.

Wspaniały sukces osiągnęła Klara Szczotka (MUKS Stoczek 45 Białystok), która została wicemistrzynią świata w szachach błyskawicznych!

Klaro – serdeczne gratulacje i życzenia dalszych sukcesów!

Szczegółowe informacje znajdują się na stronie turniejowej mistrzostw świata <http://chess-results.com/tnr463835.aspx?lan=3>

Opracował Leszek Zega

Edukacja zawodowa zorientowana na rynek pracy

„Każdy, kto przestaje się uczyć, jest stary (...). Kto kontynuuje naukę – pozostaje młody” - słowa Henry’ego Forda jeszcze nigdy nie były tak aktualne jak dzisiaj. Rynek pracy zmienia się bardzo dynamicznie. Aby uniknąć wykluczenia z rynku, trzeba wciąż zdobywać nowe kompetencje zawodowe. Jak radzić sobie z tą nową sytuacją na poziomie systemowym? Podpowiadamy!

Rewolucja na rynku pracy

Współczesny świat odznacza się gwałtownym rozwojem technologicznym oraz rosnącymi standardami nabywania nowej wiedzy i umiejętności. Zmienia się świat, który nas otacza, przez co dynamicznie zmienia się rynek pracy, a w konsekwencji –

zmieniają się oczekiwania wobec człowieka. Postęp technologiczny, przejawiający się między innymi informatyzacją, automatyzacją i robotyzacją procesów produkcyjnych, stanowiących główne wyznaczniki czwartej rewolucji przemysłowej określanej jako Przemysł 4.0, stawia duże wymagania przed współczesnym pracownikiem. Jak odnaleźć się w takiej rzeczywistości? W dobie niemal nieograniczonego dostępu do informacji tradycyjna ścieżka edukacyjna utraciła monopol na zdobywanie wiedzy. Dlatego tym ważniejsza jest umiejętność uczenia się. Tony Wagner w swojej książce „Global Achievement Gap” wskazuje siedem umiejętności kluczowych dla współczesnego rynku pracy. Jego zdaniem walutę XXI w. stanowią:

1. umiejętność krytycznego myślenia i rozwiązywania problemów,
2. współpraca sieciowa i przywództwo poprzez dobry wpływ,
3. obrotność i elastyczność,
4. inicjatywa i przedsiębiorczość,
5. efektywna komunikacja,
6. dostęp i analiza informacji,
7. ciekawość świata i wyobraźnia.

Autor stworzył powyższą listę umiejętności w oparciu o rozmowy z prezesami i dyrektorami największych amerykańskich spółek. Tak zdefiniowane potrzeby rynku pracy są ogromnym wyzwaniem dla współ-

czesnej szkoły. Nie bez powodu na wszystkich etapach edukacji kładzie się coraz większy nacisk na kształtowanie kompetencji koniecznych do dobrego funkcjonowania na rynku pracy. Ważne jest wykształcenie u młodych ludzi odpowiednich postaw zawodowych i właściwej motywacji do uczenia się przez całe życie. Dalsze uczenie się, zarówno w sposób formalny, pozaformalny jak i nieformalny, a co za tym idzie – zdobywanie nowych kompetencji, jest dzisiaj absolutnie konieczne, aby nadążać za zmianami na rynku oraz stanem wiedzy branżowej.

Kształcenie zawodowe na miarę naszych czasów

W polskiej polityce edukacyjnej ostatnich lat łatwo zauważalny jest wzrost znaczenia kształcenia zawodowego. Kierunek działań, jaki obrano, ma służyć dopasowaniu systemu edukacji do potrzeb pracodawców oraz zwiększeniu mobilności zawodowej absolwentów. Potrzeba wejścia na rynek pracowników z nowymi kwalifikacjami powoduje, że system edukacji musi nadążać za nieuniknionymi zmianami. Dlatego też w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jednym z kierunków interwencji jest „lepsze dopasowanie edukacji i uczenia się do potrzeb nowoczesnej gospodarki”. Zainicjowana w 2017 roku w Polsce reforma szkolnictwa zawodowego odpowiada

na potrzeby gospodarcze. Na mocy ustawy o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw od pierwszego września bieżącego roku wchodzi w życie wiele zmian w szkolnictwie branżowym. Wprowadzone rozwiązania dotyczą przede wszystkim:

-organizacji kształcenia w branżowej szkole II stopnia oraz szkole policealnej, a także warunków uruchamiania przez szkołę kształcenia w zawodzie;

-wzmocnienia udziału pracodawców w kształceniu zawodowym, w tym w realizacji praktycznej nauki zawodu dla uczniów szkół;

-wzmocnienia nadzoru dyrektora szkoły nad jakością kształcenia prowadzonego u pracodawców;

-umożliwienia szkołom organizacji krótszych form kursowych;

-wprowadzenia obowiązku przystępowania przez uczniów do egzaminu zawodowego jako warunku ukończenia szkoły;

- możliwości realizacji dodatkowych umiejętności w zawodach w celu zwiększenia szansy na zatrudnienie;

-wprowadzenia obowiązkowych szkoleń branżowych dla nauczycieli zawodu

u pracodawców,

-zasad dotowania publicznych szkół ponadpodstawowych prowadzących kwalifikacyjne kursy zawodowe oraz branżowych szkół II stopnia;

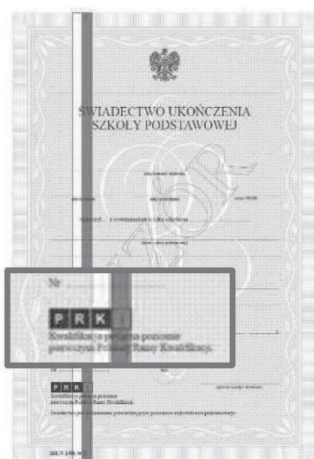
-zwiększenia dofinansowania pracodawcom kosztów kształcenia uczniów w zawodach deficytowych;

-ujednoczenia pensum nauczycieli praktycznej nauki zawodu;

-organizacji i funkcjonowania szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe;

-zmiany zasad udzielania akredytacji na kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych.

Znowelizowane prawo oświatowe dopuszcza możliwość przygotowania uczniów szkół zawodowych w trakcie nauki w szkole do uzyskania dodatkowych uprawnień, zdobycia umiejętności zawodowych lub kwalifikacji rynkowych. Jest to odpowiedź na potrzebę dopasowania modelu kształcenia zawodowego do wymagań stawianych przez współczesny rynek pracy. Efektem zmian ma być umożliwienie absolwentom szkół zawodowych łatwiejszego wejścia na rynek pracy i swobodnego funkcjonowania na nim.

Kierunek: kwalifikacje rynkowe
W Polsce działa już rozwiązanie sprzyjające uczeniu się przez całe życie - Zintegrowany System Kwalifikacji. Porządkuje on funkcjonujące w kraju kwalifikacje, ułatwia porównywanie ich z kwalifikacjami za granicą oraz umożliwia potwierdzenie kompetencji i umiejętności nabytych poza tokiem formalnego nauczania. Co istotne, w opisywaniu wchodzących w skład ZSK kwalifikacji biorą udział przedstawiciele biznesu, dzięki czemu odpowiadają one na aktualne potrzeby rynku. Istotnym i bodaj najbardziej rozpoznawalnym elementem systemu jest Polska Rama Kwalifikacji (PRK) opisująca poziom umiejętności nabytych w ramach danej kwalifikacji i samodzielność zawodową jej posiadacza. PRK umożliwia także odniesienie polskich kwalifikacji do poziomów Europejskiej Ramy Kwalifikacji (ERK), a poprzez ERK – do poziomów kwalifikacji w poszczególnych państwach Unii Europejskiej. Od 2017 roku symbol i poziom PRK umieszczany jest na świadectwach wydawanych absolwentom szkół podstawowych i gimnazjów, świadectwach dojrzałości, dyplomach ukończenia studiów i dyplomach potwierdzających

kwalifikacje zawodowe. To jednak nie wszystko! Największą rewolucją, jaką wprowadza ZSK, jest możliwość uzyskiwania kwalifikacji rynkowych, których nie ma w ofercie edukacji formalnej, ale które są poszukiwane na rynku pracy. W praktyce oznacza to możliwość poddania się procesowi potwierdzenia kompetencji (tzw. walidacji) w uprawnionej do tego instytucji i uzyskania kwalifikacji. Chodzi o kompetencje, które możemy zdobyć, rozwijając swoje zainteresowania, ucząc się samodzielnie lub po prostu w toku dotychczasowej kariery zawodowej. Dla przykładu – osoba będąca z wykształcenia elektrykiem i pasjonująca się naprawą rowerów, może swoje hobby przekuć w kwalifikację rynkową „Naprawa, konserwacja i modernizacja rowerów”. Zintegrowany System Kwalifikacji oraz rozwiązania wprowadzane aktualnie w edukacji zawodowej stwarzają możliwości kształtowania u uczniów kompetencji niezbędnych na dzisiejszym rynku pracy, poszerzania ich perspektyw poprzez wychodzenie poza główny kierunek kształcenia w stronę kwalifikacji rynkowych, a ponad wszystko – zaszczepiania idei uczenia się przez całe życie.

Doradcy regionalni ds. Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji w woj. podlaskim

Anna Fiedorczyk
e-mail: a.fiedorczyk@ibe.edu.pl
tel. 573 444 568

Beata Sulima
e-mail: b.sulima@ibe.edu.pl
tel. 573 444 569

**Anna Fiedorczyk,
Ewa Frołow
Instytut Badań
Edukacyjnych**

Bibliografia

- <https://forsal.pl/galerie/705867,duze-zdjecie,1,kompetencje-xxi-wieku-7-rzeczyktorych-nie-nauczycie-szkolaa-powinna.html> (dostęp: 2019.08.07)
- Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WMP20170000260> (dostęp: 2019.08.07)

Zawracanie głowy jest potrzebne

Edukacja nie jedno ma imię... Udoskonalanie struktury oświaty wiąże się między innymi z przekazywaniem wiedzy uczniom. Grecy wiedzieli, iż do doskonałości nie wystarczą im tylko mięśnie i smukłe ciało, lecz również wiedza, jaką się posiada. Stworzyli pierwsze szkoły, kształcące w różnych kierunkach. Przywiązywali wagę do gramatyki, literatury i muzyki. Metodyka starożytna kładła nacisk na nabywanie konkretnych umiejętności. Nie zawracano sobie głowy zasadą stopniowania trudności. Francuski historyk Henri-Irénée Marrou interesował się między innymi systemem edukacji w dawnych czasach. Zauważa, że starożytność nie znała cichego czytania. Stwierdza, że „Głośno czytało się i samemu, a jeszcze chętniej kazano sobie czytać służebnikowi”. W okresie rzymskim zaczęto stosować coś na kształt „metod aktywizujących” w nauczaniu. Herodotus Attykus chcąc nauczyć syna alfabetu kupił 24 młodych niewolników i wychowywał ich razem z synem. Koncept polegał na tym, że każdemu nadał imię, odpowiadające literze greckiego alfabetu. Niezbyt lotny syn bawiąc się w strzelanego z Alfą nauczył się zatem nazwy pierwszej litery. Bawiąc się i rozmawiając codziennie z Betą, Gammą, Omegą itd., nauczył się w końcu całego alfabetu. W Rzymie wprowadzono innowację dotyczącą metod nauczania, np. konstruowano litery z drewna, czy ciastek, pomagając najmłodszym zapoznać się z literami. Także starsze dzieci wspierały w nauce młodsze. Spełniały rolę podobną do współczesnych korepetytorów, czy tzw. zespołów pomocy koleżeńskiej. Rzemiosło nauczyciela stało jednak najniżej w hierarchii. Trzeba było mieć 20 uczniów regularnie płacących, żeby dorównać zarobkom cieśli.

W średniowieczu uwagę kładziono przede wszystkim na umiejętności

czytania i pisania. Szkoły znajdowały się przy kościołach. W większości zajęcia prowadzone były przez duchownych. W epoce oświecenia zaś przede wszystkim dbano o moralne wychowanie ucznia. Wiedza otrzymywana w szkole miała dopomóc uchronić umysł przed błędami życia, czy też uzyskać status użyteczności społecznej. Przywiązywano bardzo dużą wagę do dobrego wychowania, tzw. grzeczności i kultury osobistej. Również miłość do ojczyzny była głównym celem edukacji już od wczesnych lat nauki w szkole. Na przełomie wieków więc zasady szkolnictwa zmieniły się. Człowiek dążył do wiedzy, starając się jak najbardziej przekazać ją pozostałym.

W czasach współczesnych również zadajemy sobie pytanie – jak zmieniać szkołę, by była atrakcyjna i nastawiona

na skuteczne metody nauczania. Jedną z propozycji jest Ośrodek Rozwoju Edukacji. To publiczna placówka doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym. By utrzymać wysoką jakość poziomu oświaty tworzone są między innymi e-materiały dydaktyczne w ramach projektów. Ich celem jest zwiększenie możliwości wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w nauczaniu przedmiotowym. Chodzi też o zindywidualizowanie podejścia do pracy z uczniem.

Inną możliwość stwarzają Nauczyciele Zwolnieni z Teorii. To grupa nauczycieli ze szkół średnich edukujących przez praktykę. Urozmaicają oni tradycyjny program nauczania o realizację przez ich uczniów własnych projektów społecznych przeprowadzanych w ramach olimpiady Zwolnieni z Teorii.

Dzięki temu młodzież realnie wpływa na pozytywną zmianę w otoczeniu i rozwija u siebie kluczowe kompetencje przyszłości, takie jak zarządzanie, praca zespołowa, rozwiązywanie problemów i zdobywa międzynarodowe certyfikaty pomocne przy szukaniu pracy lub rekrutacji na studia oraz rozbudza w sobie moc do realizacji celów życiowych.

Ktoś powie – rzeczywistość a oczekiwania to dwa różne światy. I pewnie będzie mieć rację, ale od czegoś trzeba zacząć. Eksperti konferencji „Zrozumieć więcej. Nauczyć łatwiej”, która odbyła się w listopadzie ubiegłego roku podkreślają, że „wysoki poziom wymagań w obszarze wiedzy musi pociągać za sobą wysoki poziom umiejętności”. By tak się stało, współczesny nauczyciel powinien odpowiedzieć sobie na pytanie – Jaki jest "nowy" uczeń i jak wygląda świat jego wartości? Jak zauważono podczas konferencji – „Dla młodej osoby szkoła to w głównej mierze arena spotkań rówieśników i miejsce, które pomoże im zrealizować cele życiowe np. zdać maturę, dostać się na studia.” Ważnym aspektem jest też świadomość - jak się uczy współczesny uczeń? Eksperti obecni na konferencji podkreślili, że to, czego oczekuje współczesny uczeń od szkoły to użyteczności, pokazania jak wykorzystać w życiu umiejętności nabyte w szkole. Jeżeli wiedza łączy im się z wiedzą z realnego życia, to uczy im

się znacznie łatwiej. Niezwykle ważna jest dla nich forma przekazu, zależy im na prostej i klarownej prezentacji treści, aby mogli łatwo porównać i przeglądać informacje. Współczesne pokolenie uczniów to pokolenie seriali i podobnie jest z edukacją. Trzeba przypomnieć im to, co było wcześniej, połączyć ze zdobytą już wiedzą i światem, który ich otacza lub przypomnieć to, czego nie pamiętają.”

A więc jaka jest dzisiaj rola nauczyciela? W opinii badacza motywacji i zachowań - Michała Kociankowskiego -kluczowe w roli nauczyciela jest „umieć uczyć w sposób, który kiedyś do tych młodych ludzi dotrze, szukać tej drogi. Przedmioty szkolne są ważne. Kiedyś myślenie biologiczne przełoży się na zarządzanie miastem, kiedyś to myślenie geograficzne przełoży się na tworzenie procesów w firmie. Dziś oni nie są w stanie tego sami zobaczyć, przewidzieć, że nauczyciele kształtują w nich umiejętności umysłowe, które wydobędą się z nich kiedyś jako bardzo cenne, ale nie w bezpośredni sposób”.

Ważnym zagadnieniem w systemie edukacji jest też próba odpowiedzi na pytanie - Czy nauczyciel jest w szkole najważniejszy? Przemysław Staroń, psycholog, trener, Nauczyciel Roku 2018, odpowiada jednoznacznie – „Tak, bo nauczyciel musi być najważniejszy, aby uczynić najważniejszym ucznia.”

Szkoła średnia to wyjątkowy

moment na edukacyjnej drodze każdego ucznia. To moment, w którym podejmuje decyzje, które zaważą na jego przyszłym życiu. Zgadzam się więc z opinią Michała Kociankowskiego „że trzeba spojrzeć na wyzwania stojące przed nową szkołą średnią kompleksowo. Tylko takie kompleksowe spojrzenie pozwoli uczniom zrozumieć więcej z otaczającego ich świata.”

Potrzebne jest zatem zawracanie głowy w obliczu wyzwań współczesnej edukacji. Ale takiej edukacji, gdzie szkoła nie będzie skostniałą instytucją, która tak jak twierdził Gombrowicz w „Ferdynurku” upupia.

My przecież wciąż coraz więcej wiemy o nowoczesnym nauczaniu, ale niewiele z tego wynika. Więc parafrazując słowa Heraklita z Efezu „Nie wystarczy dużo wiedzieć, ażeby być mądrym.”

I na koniec stwierdzenie faktu – wakacje za nami. Początek roku szkolnego 2019/2020 czas zacząć. Startujemy, pamiętając, że w starożytnym Rzymie wakacje trwały od końca lipca do połowy października.

Maryla Boćkowska
nauczyciel języka polskiego
III Liceum Ogólnokształcące
im. K. K. Baczyńskiego
w Białymstoku

Certyfikowani w województwie podlaskim

Liceum Ogólnokształcące Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku z siedzibą w Suwałkach jako jedyne w regionie objęte jest programem wspierania szkół ponadgimnazjalnych prowadzących pionierzy Certyfikowanych Wojskowych Klas Mundurowych organizowanym przez Ministerstwo Obrony Narodowej w latach szkolnych 2017/2018 i 2018/2019. W maju dostaliśmy także potwierdzenie

objęcia naszej szkoły kontynuacją tego programu na lata szkolne 2019/2020 oraz 2020/2021.

Podczas nauki w „mundurówce”, oprócz przedmiotów ogólnokształcących, uczniowie mają zwiększoną ilość zajęć wychowania fizycznego. Prowadzone są również zajęcia z przedmiotu „Edukacja wojskowa”. Mogą także rozwijać swoje zainteresowania i umiejętności podczas dodatkowych

zajęć ze strzelania z broni pneumatycznej, samoobrony czy wspinaczki.

Program szkolenia przedmiotu "Edukacja Wojskowa" realizowany jest w klasie drugiej i pierwszym semestrze klasy trzeciej i obejmuje zajęcia teoretyczne w szkole oraz zajęcia praktyczne prowadzone w jednostce wojskowej przez żołnierzy - instruktorów. Szkolenie w jednostce wojskowej prowadzone jest jeden dzień

w miesiącu oraz podczas 5-dniowego obozu szkoleniowego. Po ukończeniu obozu i pierwszego semestru klasy trzeciej uczniowie zdają egzamin teoretyczny i praktyczny w jednostce wojskowej. Zdanie dwóch egzaminów oraz odbycie obozu szkoleniowego umożliwia uzyskanie Certyfikatu Ministerstwa Obrony Narodowej oraz Zaświadczenia dyrektora szkoły o realizacji programu nauczania przedmiotu „Edukacja wojskowa” w ramach projektu „Certyfikowane Wojskowe Klasy Mundurowe”.

Absolwenci posiadający Certyfikat i Zaświadczenie dyrektora szkoły mają prawo, między innymi do :

- odbycia skróconego, miesięcznego szkolenia wojskowego dla ochotników, kończącego się złożeniem przysięgi

wojskowej i przeniesieniem do rezerwy,

- pierwszeństwa w trakcie naboru do Wojsk Obrony Terytorialnej oraz do zawodowej służby wojskowej w korpusie szeregowych,

- przyjęcia na studia wojskowe na preferencyjnych warunkach (dodatkowe punkty podczas procesu rekrutacji).

Oprócz szkoleń wojskowych w klasach pierwszych realizowana jest propedeutyka służb mundurowych, podczas której uczniowie zapoznawani są z celami i zadaniami Policji. Ponadto, przybliża się uczniom specyfikę służby. Zdobyta wiedza o policji oraz umiejętności kształcone podczas szkolenia

fizycznego i strzeleckiego umożliwiły reprezentacji Liceum Ogólnokształcącego Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku z siedzibą w Suwałkach zdobycie prestiżowego tytułu „Klasy Policyjnej roku 2019” podczas XI Ogólnopolskiego Turnieju Klas Policyjnych pod patronatem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Joachima Brudzińskiego. Turniej odbywa się corocznie w Szkole Policji w Pile. Podczas zawodów uczniowie musieli wykazać się wszechstronną wiedzą o policji, umiejętnościami strzeleckimi w strzelaniu z karabinka pneumatycznego, udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej oraz sprawnością fizyczną podczas testu egzaminacyjnego do służby w policji. Szkoła bierze udział w Turnieju od trzech lat, w tegorocznej edycji uczniowie odnieśli spektakularny sukces. Takie osiągnięcie to piękne podsumowanie dotychczasowej pracy kadry oraz uczniów powszechnie znanej w regionie „mundurówki”.

Tekst opracowali:

Marta Podurgiel
nauczycielka
języka angielskiego

pplk. rez. Zdzisław Wronowski
nauczyciel edukacji wojskowej,
propedeutyki służb mundurowych
oraz edukacji dla bezpieczeństwa

Joanna Jakubowska
Dyrektor
Liceum Ogólnokształcącego
w Suwałkach

Podlaskie Ekoludki edukują się w terenie

Uczniowie Szkoły Podstawowej Innowacyjnej Edukacji w Białymstoku uczą się przez doświadczenie na lekcjach terenowych i wycieczkach, interesujących warsztatach, korzystają z niezwyklej pracowni ekologicznej,

organizują Dni Młodego Naukowca, edukują rodziców i lokalną społeczność. Wszystko to w ramach zdobytego grantu na projekt „Podlaskie Ekoludki”, dofinansowanego z Funduszu Naturalnej Energii. Jury oceniło go bardzo

wysoko i uznało za projekt modelowy.

Dzieciom bardzo podobały się warsztaty, na których filtrowana była woda, przeprowadzono badania jej jakości, a suchy lód zapewnił niesamowite efekty. Z kolei ornitolodzy

z Polskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków pokazali uczniom bogactwo ptaków na białostockich stawach dojlidzkich.

Takie ciekawe lekcje organizuje swoim uczniom Szkoła Podstawowa Innowacyjnej Edukacji w Białymstoku w ramach projektu „Podlaskie Ekoludki”. Szkoła zdobyła na niego grant z Funduszu Naturalnej Energii w wysokości ok. 10 tys. zł. Dzięki temu powstała pracownia edukacji ekologicznej, w której uczniowie prowadzą wiele doświadczeń, pomiarów i eksperymentów. Jej wyposażenie wykorzystywane jest również do zajęć w terenie. Zakupione zostały m.in. zestawy do obserwacji i badania przyrody, w tym wody i powietrza, zestawy obrazujące działanie energii słonecznej i jej praktyczne zastosowanie: hydrocary, żaby fotowoltaiczne i mnóstwo innych interesujących pomocy dydaktycznych.

Do końca roku szkolnego w placówce trwał cykl warsztatów edukacyjnych o tematyce proekologicznej, m.in. warsztaty recyklingu, kulinarne, pokazujące znaczenie czystej wody i powietrza. Dodatkowo uczniowie

mieli wycieczki terenowe – z ornitologiem na Stawy Dojlidzkie, gdzie 6 i 7-latkowie prowadziły obserwacje ptaków oraz do Nadleśnictwa Wality, gdzie leśnicy pokazali i opisać dzieciom walory podlaskiej przyrody. Podczas warsztatów i wycieczek wykorzystywane są metody aktywizujące oraz nauka przez doświadczenie.

Zorganizowano także dwa konkursy z nagrodami, propagujące postawy proekologiczne. Szkoła organizowała dwa eventy: „Dzień Młodego Naukowca – Przygody z Wodą” z okazji Światowego Dnia Wody, a z okazji Światowego Dnia Ziemi „Dzień Młodego Naukowca – Przygody z Ziemią”.

Projekt jest realizowany dzięki grantowi z Funduszu Naturalnej Energii, organizatorem konkursu jest Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A., a Partnerem Konkursu Fundacja „Za górą, za lasami”.

- Cieszymy się, że nasz projekt wygrał i że dzięki temu możemy aktywnymi metodami kształtować u naszych uczniów od najmłodszych lat postawy proekologiczne, przekazać im wiedzę o odnawialnych źródłach energii oraz motywować do docenienia najważniejszych wartości lokalnej przyrody – mówi Aneta Boruch, dyrektor Szkoły Podstawowej Innowacyjnej Edukacji.

Projekt przyniesie korzyści środowisku i wpoi uczestnikom przekonanie, że to od nich zależy w jakim świecie będą żyć w przyszłości. Film, który powstał w trakcie warsztatów w Szkole Podstawowej Innowacyjnej Edukacji będzie promował cały program Funduszu Naturalnej Energii i zostanie zaprezentowany na gali 10-lecia jego działania.

Aneta Boruch
Dyrektor
Szkoły Podstawowej
Innowacyjnej Edukacji

Dzieciaki z klasą

W Szkole Podstawowej nr 20 w Białymstoku przez cały poprzedni rok szkolny realizowana była innowacja pedagogiczna pn. „MAŁY DŻENTELMEN I MAŁA DAMA”. Adresatami jej były dzieci z oddziału przedszkolnego. Główny cel innowacji to: kształtowanie postawy kulturalnego stylu bycia i kulturalnego zachowania się w różnych sytuacjach.

Każdego miesiąca tworzono sytuacje, wplataną w treść zajęć programowych, kierowanych i niekierowanych, odnoszące się do następujących zagadnień: „uśmiech i podanie ręki”, „magiczne słowa”, „stoliczku nakryj się”, „wśród najbliższych i w gościnie”, „wobec starszych”, „dobre maniere podczas rozmowy”, „uprzejmość przez telefon, Internet”, „w miejscach publicznych”, „czystość i elegancja” Do wprowadzania w/w treści bardzo często wykorzystywano różne okazje codziennego życia, spontaniczne, niezaplanowane. Posługiwano się nowatorskimi metodami, technikami twórczego myślenia. Wśród wielu działań, aktywności dzieci, które zasługują na podkreślenie to: stosowanie zasad fair play podczas międzyplacówkowej imprezy „Sportowy Patriotyzm”; umiejętność kulturalnego zachowania się przy stole wkomponowana w „Witaminkowy Tydzień”; używanie czarodziejskich słów w szkole i poza nią, np. w gościnie w innych placówkach i instytucjach kultury; prezentacja występu artystycznego dzieci pt. „Kultura

i szacunek tworzą dobry wizerunek” w szkole i zaprzyjaźnionym przedszkolu; bon ton podczas różnych wyjazdów komunikacją miejską; wykazanie się znajomością zasad savoir-vivre podczas zorganizowanych dwóch konkursów-literackiego i plastycznego pt. „Planeta Grzeczności”. W sali oddziału przedszkolnego znajdowało się na bieżąco uzupełniane, bardzo ważne miejsce, - „Kącik Savoir Vivre”. Na wyposażenie jego składały się: Zeszyt Dobrych Manier, Kalejdoskop Bon Ton, Poradnik Dobrych Manier, lista „Królowie Różnych Umiejętności”, książki i gry tematyczne. Podsumowaniem innowacji pedagogicznej był wspólnie opracowany kodeks pn. „Savor –Vivre Małego Dżentelmena i Małej Damy” oraz uroczyste rozdanie nagród

i „kulturalnych odznak”.

Wykorzystując zaplanowane narzędzia ewaluacji, autorka innowacji - Jolanta Bielawska, stwierdziła, iż wprowadzona przez nią innowacja pedagogiczna przyniosła oczekiwane rezultaty.

Wszystkie formy aktywności realizowane w ramach wspomnianej innowacji znacząco ukształtowały sposób funkcjonowania dzieci w grupie, szkole i poza nią, co przełożyło się na poprawę jakości pracy szkoły. Dzieci nauczyły się, utrwaliły i przyjęły za własne dobre maniere, formy towarzyskie, reguły grzeczności i udowodniły, że są: **DZIECIAKAMI Z KLASĄ!**

Jolanta Bielawska
nauczyciel
w Szkole Podstawowej nr 20
w Białymstoku

Innowacja pedagogiczna „Mój Tata – Ekspert” w Bajkowej Krainie

Przedszkole Samorządowe nr 48 „Bajkowa Kraina” w Białymstoku w swojej ofercie ma szeroki wachlarz form współpracy z rodzicami. Staramy się pokazać naszą placówkę jako interesującą edukacyjnie przestrzeń nie tylko dla dzieci, ale również dla rodziców. Jestem autorką innowacji pedagogicznej „Mój Tata – Ekspert” realizowanej w naszym przedszkolu w roku szkolnym 2018/2019, która skierowana była do dzieci z grupy V „Przyjaciele Kubusia Puchatka” w wieku 5-6-lat i ich ojców. Innowacja została pozytywnie zaopiniowana przez członków Rady Pedagogicznej i wpisana w rejestr prowadzony przez dyrektora placówki. Na pierwszym zebraniu grupowym z rodzicami zostały przekazane informacje na temat innowacji w formie ulotki, zachęcającej ojców do zaangażowania się w życie przedszkolne swojego dziecka. Innowacja realizowana była w formie wizyt w przedszkolu taty w roli eksperta z różnych dziedzin. Cykl wizyt ojców poprzedziły zajęcia edukacyjne dla dzieci „Mój tata jest wyjątkowy” oraz praca plastyczna „Mój tata Super bohater” jako wsparcie całościowego rozwoju dziecka poprzez kreowanie sytuacji prowadzących do poznania wartości i norm społecznych, których źródłem jest rodzina. Czas i sposób prezentacji zostawiałam wyłącznie w gestii prelegenta. Jeśli rodzic nie miał wątpliwości ani żadnych pytań, nie ingerowałam w formę spotkania. Tematyka zajęć była dowolna. Od przedstawienia w spo-

sób ciekawy i interesujący np. swojego zawodu, pasji, zainteresowań przez przeprowadzenie eksperymentów, doświadczeń, prezentacji multimedialnej czy organizowania wycieczek. Tata w roli eksperta to tata otwarty na zainteresowania dziecka, jego potrzeby. Tata ekspert nigdy nie zawodzi. Tata, który opowiada o swoim zawodzie, pasjach, to chodzący autorytet dla dziecka. Bo przecież tata wie najlepiej. To, kogo zapraszałam do realizacji innowacji „Mój Tata – Ekspert”, zależało od opowieści podsłuchanych u dzieci. To one wskazywały tatę, jako najważniejszą osobę, która zna odpowiedzi na trudne, postawione przez przedszkolaków pytania. W naszym przedszkolu gościliśmy ojców w roli ekspertów od elektryki, kosmosu, dronów, przyrody, transportu samochodów, kolarstwa, życia żubrów, komputerów, drukarni, projektowania. Każde spotkanie było dobrze przygotowane. Ojcowie chcą zawsze pokazać się z jak najlepszej strony, ambitnie podchodzą do realizacji zadania, są pełni inicjatywy, kreatywni. Przygotowują wiele ciekawych akcesoriów. Odpowiadają też na różne, czasami zaskakujące pytania i wątpliwości rodzące się u dzieci. Dziecko podczas takiego spotkania czuje się wyróżnione: gości swojego tatę w przedszkolu, wśród swoich kolegów i koleżanek – jest zatem gospodarzem, a także pełni rolę asystenta. Pomaga ojcu w prezentacji, rozdaje materiały, czasami coś dopowie, podzieli się swoją wiedzą i umiejętnościami. Na ko-

niec wizyty wręczaliśmy dyplomy eksperta. Ale tak naprawdę to duma i podziw w oczach dziecka była najlepszą nagrodą.

Innowacja pedagogiczna „Mój Tata – Ekspert” bardzo się sprawdziła i skutecznie angażowała ojców naszych wychowanków do współpracy. Ośmieleni zachętą wpływająca od nauczycielek, a także samego dziecka nie pozostawali na nią obojętni. Ojcowie mają wiele do zaoferowania, tylko trzeba skutecznie znaleźć drogę do przełamania barier. Dajmy im sposobność zaistnieć na przedszkolnym forum. Wykażmy się inicjatywą, zaplanujmy wspólne przedsięwzięcia. Niech ojcowie poznają miejsce, w którym dziecko zdobywa różne doświadczenia, nawiązuje relacje, rozwija się. Tata, tak samo jak mama, powinien być obecny na każdym etapie życia swojego dziecka, być blisko, a ono będzie czuło jego obecność, troskę i akceptację. I właśnie Przedszkole Samorządowe nr 48 „Bajkowa Kraina” w Białymstoku to miejsce, w którym ojcowie towarzyszą swoim pociechom, angażują się w ich rozwój i wychowanie, wykorzystując własne rodzicielskie zasoby.

Małgorzata Kiryłuk

**nauczycielka
Przedszkola Samorządowego
nr 48
„Bajkowa Kraina”
w Białymstoku**

Wolontariat i profilaktyka

Klasyczne rozumienie profilaktyki zakłada eliminowanie lub redukcję z życia czynników ryzyka prowadzących do zachowań ryzykownych związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych, piciem alkoholu lub paleniem papierosów i nadmiernym korzystaniem z multimedialnych. Profilaktyka w takim rozumieniu prowadzi często do tego, że nauczyciele stosują w swojej pracy z młodzieżą przekaz typu: „nie rób tego”, „unikaj tamtego”, „tego nie wolno”, „to jest szkodliwe” itp. Z takimi stwierdzeniami trudno jest obecnie trafić do młodzieży. Wywołują one u uczniów, w najlepszym wypadku, jedynie „uśmiezek pełen politowania” minę typu „znowu to samo”. Również perspektywa wystąpienia problemów zdrowotnych lub rodzinnych i społecznych występujących w związku z piciem, z paleniem lub zażywaniem substancji psychoaktywnych i multimediami jest dla wielu młodych ludzi na tyle odległa, że nie daje motywacji do zrezygnowania z tych zachowań. Ponadto typowe jest tutaj myślenie typu „mnie to nie dotyczy”, „ja się nie uzależnię”, „mogę przestać w każdym momencie” itd. Żeby trafić do młodzieży, potrzebna jest naszym zdaniem strategia ofensywna, która będzie zachęcała ich do poznawania swoich mocnych stron, pobudzała do rozwoju, wzmacniała wysoką samoocenę i pozytywnie „nakreślała” do działania i poznawania

otaczającego świata. Dzięki temu młody człowiek stanie się bardziej odporny na wpływ czynników ryzyka, będzie lepiej przygotowany do życia w świecie różnych zagrożeń.

Nowym podejściem do profilaktyki nastawionej na wzmacnianie kompetencji indywidualnych uczniów, ich zainteresowań, pozytywnej samoidentyfikacji, wiary w swoje możliwości oraz ich relacji z rówieśnikami, rodzicami i nauczycielami, a także kształtowaniem w nich umiejętności komunikacyjnych i psychicznej odporności jest realizacja różnorodnych projektów tworzonych przez nauczycieli wspólnie z rodzicami i dziećmi oraz rozwijanie w szkole idei wolontariatu. Wolontariat jest bowiem ciekawą alternatywą dla biernego, bezmyślnego, opartego na zaży-

waniu różnych środków psychoaktywnych i picia alkoholu spędzania czasu wolnego w nieformalnych grupach rówieśniczych oraz przed urządzeniami multimedialnymi.

W połączeniu postaw wolontarystycznych oraz działań profilaktycznych szkoły powstał projekt: „Stop uzależnieniom! Razem z wolontariuszami wybieramy zdrowie i życie!”. Realizowany on był w drugim semestrze roku szkolnego 2018/2019. Wzięła w nim udział cała społeczność szkolna, a więc zarówno uczniowie, nauczyciele, jak i rodzice. Ponieważ zakładał on realizację wielu ciekawych zadań, w tym wycieczek, pojawił się problem jego finansowania. Ze względu na to, iż cele projektu były zgodne z założeniami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

oraz Przeciwdziałania Narkomanii zwróciliśmy się o dofinansowanie do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gródku. Projekt został przez komisję pozytywnie zaopiniowany i uzyskał dofinansowanie.

W wyniku realizacji projektu uczniowie uczestniczyli w trzydniowej wycieczce do Łodzi i Wrocławia oraz w kilku wyjazdach do Białegostoku na zajęcia sportowe do kręgielni i na bilard, zajęcia profilaktyczno – edukacyjne w Centrum Powiadamiania Ratunkowego, które obsługuje zgłoszenia alarmowe kierowane na numer 112 oraz zajęcia profilaktyczne w instytucjach i punktach konsultacyjnych prowadzących programy i poradnictwo prozdrowotne, edukacyjne i informacyjne. Uczniowie wzięli również udział w strategicznej grze przygodowo – terenowej Paintball. Z dużymi przeżyciami emocjo-

nalnymi związane były wyjazdy do Nowej Woli na spotkanie integracyjne „Dobra Wola” oraz na podsumowanie „Pól Nadziei” do Narwi. W ich trakcie uczniowie bawili się z osobami niepełnosprawnymi i współzawodniczyli z pełnosprawnymi rówieśnikami w zawodach sportowych. Mogli oni np. zagrać w fantastyczną grę zręcznościową „Archery Games” i rozegrać bitwę łuczników.

Również w szkole odbyło się wiele ciekawych zajęć. W marcu i kwietniu uczniowie wykonywali plakaty prezentujące zagrożenia wynikające z używania środków odurzających, alkoholu, narkotyków i tzw. dopalaczy oraz papierosów. Promowały one też zasady zdrowego stylu życia i zachęcały dzieci i młodzież do aktywnego spędzania czasu wolnego bez nałogów. Z powstałych 75 prac powstała wystawa prezen-

towana na korytarzach szkolnych. Odbyły się również zajęcia przeprowadzone przez Kierownika Postreunku Policji w Gródku na temat szkodliwości działania na ich organizm wszelkiego typu używek oraz prawnych skutków kontaktu z tego typu środkami. O tym, iż uczniowie lubią szkołę można było się przekonać organizując tzw. „noc w szkole”. Wspólne gry, zabawy sportowe czy też oglądanie filmów, a nawet kibicowanie przyczyniło się do większej integracji uczestników. Rodzice odbierali ze szkoły o poranku zmęczone, ale i uśmiechnięte dzieci. Byli jednocześnie zdziwieni i zachwyceni.

**Alina Gościak,
Monika Jaroszuk
nauczycielki
w Szkole Podstawowej
w Gródku**

EDUKACJA WŁĄCZAJĄCA – prawne aspekty kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE).

Wdrażane w ostatnich latach zmiany w systemie oświaty, to nie tylko rezultat przeprowadzonej reformy. Warto przypomnieć, że prawo oświatowe stanowi realizację konstytucyjnego prawa do nauki, potwierzonego w art. 1 Ustawy – Prawo Oświatowe, zgodnie z którym system oświaty zapewnia m.in.:

-dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów, a także możliwość korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej;

-możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawne, niedostosowane społecznie i zagrożone niedostosowaniem społecznym - zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami;

-opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi – przez umożliwianie realizowania zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych.

Specjalne potrzeby edukacyjne obejmują bardzo szeroką grupę dzieci i młodzieży, którym szkoła powinna zapewnić wsparcie adekwatne do potrzeb. Przepisy prawa zobowiązują do zapewnienia dzieciom i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi optymalnych warunków edukacji wyrównujących ich szanse edukacyjne, umożliwiających osiągnięcie sukcesu na miarę indywidualnych możliwości oraz gwarantujących im pełne włączenie w życie klasy/szkoły.

Idea edukacji włączającej jest efektem wieloletnich przemian w dążeniu do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia wszystkich uczniów. Jednym z najistotniejszych bowiem celów kształcenia specjalnego jest realne włączanie w życie społeczne na każdym etapie rozwoju, pozwalające na przygotowanie do samodzielności i efektywne wchodzenie w interakcje społeczne, a także zapewniające jakość dorosłego życia po zakończeniu edukacji. Nabywanie kompetencji w tym

zakresie możliwe jest jedynie w toku tworzenia relacji z rówieśnikami, dostrzegania potrzeb innych, budowania własnej tożsamości w poczuciu przynależności do grupy. Nie mając takich doświadczeń, dziecko niepełnosprawne – pomimo podejmowanych przez szkołę oddziaływań wspomagających – w wielu sytuacjach życia codziennego może pozostać niepełnosprawne po jej ukończeniu.

Każda placówka powinna być odpowiednio przygotowana do udzielenia wsparcia swoim uczniom. Połącząc od opracowania odpowiednich regulacji w prawie wewnątrzszkolnym, przez praktyczne rozwiązania wykorzystujące zasoby szkoły i możliwości wsparcia zewnętrznego, po działania umożliwiające reagowanie na specyficzne potrzeby konkretnego ucznia.

Za realizację zaleceń wynikających z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ucznia odpowiada dyrektor. Planuje m.in. w arkuszu organizacji pracy godziny przeznaczone na realizację zajęć rewalidacyjnych oraz innych zajęć wspomagających proces kształcenia. Godzina zajęć rewalidacyjnych wynosi 60 minut. Minimalny tygodniowy wymiar godzin zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych uczących się w oddziale ogólnodostępnym i integracyjnym wynosi po 2 godziny na ucznia. Rodzaj zajęć rewalidacyjnych powinien być dostosowany do rodzaju niepełnosprawności uczniów oraz indywidualnych potrzeb konkretnego ucznia niepełnosprawnego. Prowadzenie tych zajęć dyrektor powierza nauczycielom lub specjalistom posiadającym kwalifikacje odpowiednie do rodzaju niepełnosprawności ucznia.

Szczegółowe zasady organizacji kształcenia specjalnego określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 roku w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. z 24 sierpnia 2017 r. poz. 1578 z późn. zm.)

Należy zwrócić przy tym uwagę, że „Termin edukacja włączająca nie dotyczy jedynie tych uczniów, u których rozpoznano specjalne potrzeby edu-

cyjne, lecz obejmuje znacznie szerszą grupę dzieci i młodzieży narażonych na wykluczenie. Łączy się to także z uznaniem faktu, iż wysoka jakość oferty edukacyjnej udostępnianej uczniom ze SPE w ramach systemu szkół rejonowych musi się przekładać na wysoką jakość oferty edukacyjnej adresowanej do wszystkich uczniów”. (Źródło: Europejska Agencja Rozwoju Edukacji Uczniów ze Specjalnymi Potrzebami, (2009), Kluczowe Zasady Dotyczące Promocji Jakości w Edukacji Włączającej, Odense, Dania; Europejska Agencja Rozwoju Edukacji Uczniów ze Specjalnymi Potrzebami).

Planowanie organizacji procesu edukacyjnego, w tym tworzenie w szkole oferty wspomagania uczniów ze SPE winno być poprzedzone pełną diagnozą ich indywidualnych potrzeb i możliwości. Diagnoza ta powinna uwzględniać rozpoznane czynniki środowiskowe, które wpływają na funkcjonowanie dziecka/ucznia w przedszkolu, szkole lub placówce. Szczególną rolę odgrywać tu powinni nauczyciele, wychowawcy i specjaliści pracujący z dzieckiem, którzy najszybciej i najtrafniej są w stanie zaobserwować pojawiające się trudności. Godzina zajęć prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej trwa 45 minut. Nie jest to czas trwania godziny pracy specjalisty, która wynosi 60 minut, ale czas zajęć dla ucznia.

Szczegółowe zasady dotyczące pomocy psychologiczno – pedagogicznej w szkole, w tym formy tej pomocy określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 roku w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 1591 z późn. zm.)

Ważne:

Przepisy dotyczące organizacji kształcenia specjalnego, udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz organizacji nauczania indywidualnego dotyczą również szkół i placówek niepublicznych.

**Jolanta Broda
st. wiz. Kuratorium Oświaty
w Białymstoku**

fot.Maritta Kossakowska